

Загальні поняття корекційної педагогіки.

Тема 1. Корекційна педагогіка як наука.

1. Предмет, об'єкт і завдання корекційної педагогіки.
2. Основні галузі корекційної педагогіки.
3. Принципи корекційної освіти.
4. Міжпредметні зв'язки корекційної педагогіки з іншими науками.
5. Основні програмні напрями розвитку сучасної української корекційної педагогіки.

Індивідуальні завдання:

1. Еволюція ставлення суспільства та держави до осіб з психофізичними порушеннями.
2. Сучасні тенденції у розумінні суті порушень психофізичного розвитку дитини. Поняття «діти з порушеннями психофізичного розвитку»; «діти з особливими освітніми потребами».

Література

1. . Волошина О.В. Основи корекційної педагогіки. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012.– 168 с.
2. Давидюк М.О. Корекційна педагогіка: Хрестоматія. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2011. – 205 с.
3. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка. / І.Л. Холковська. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007.– 328 с.
4. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник – К.: Вища шк., 1994.- 143 с.
5. Баєва Т.Ф. Корекційна педагогіка як галузь педагогічної науки / Т.Ф. Баєва // Освіта Донбасу. – 2011. – № 2 (145). С. 57 – 65.

Перевір себе:

1. Корекційна педагогіка – це

- а) наука про навчання і виховання дітей з відхиленнями у розвитку в умовах спеціальних корекційних закладів;
- б) психолого-педагогічні знання про особливості навчання і виховання дітей з відхиленнями психічного розвитку та поведінки;**
- в) наука, що досліджує психофізіологічні особливості розвитку аномальних дітей.

2. Корекційна педагогіка - це:

- а) наука про виховання, освіту та навчання людей;
- б) галузь спеціальних психолого-педагогічних знань про сутність освіти та виховання дітей, які мають незначні психофізичні недоліки в розвитку та в поведінці;**
- в) теорія й практика спеціальної освіти осіб з відхиленнями у фізичному й психічному розвитку.

3. Об'єктом корекційної педагогіки є:

- а) спеціальна освіта осіб з особливими освітніми потребами;
- б) виховання як свідомо та цілеспрямовано здійснюваний процес;
- в) особистість дитини, що має незначні відхилення в розвитку й поведінці.**

4. *корекційної педагогіки* - процес навчання й виховання дітей та підлітків з недоліками в розвитку та відхиленнями в поведінці, які зазнають тимчасових адаптаційних труднощів і складнощів у засвоєнні освітніх програм:

- А) Концепція;
- Б) Модель;
- В) Предмет.**

5. Яке із завдань не входить в систему завдань спеціальної педагогіки:

- А. Вивчення педагогічних закономірностей розвитку особистості в умовах обмежених можливостей життєдіяльності;
- Б. Розробка наукових основ змісту освіти, організаційних умов спеціальної освіти;
- В. Матеріальна допомога особам з обмеженими можливостями;**
- Г. Розробка і реалізація програм профорієнтації, професійної підготовки, соціально-трудової адаптації осіб з обмеженою працездатністю.

6. Яке з наведених нижче визначень відноситься до терміну «спеціальна педагогіка»?

А. Педагогіка, що вивчає соціальні проблеми людини на різних етапах вікового розвитку, середовище її життєдіяльності;

Б. Галузь педагогічної науки, що вивчає організовану трудову діяльність з виправлення осіб, що скоїли кримінальний злочин і засуджені до різних видів покарання;

В. Теорія і практика особливої освіти осіб з відхиленнями у фізичному і психічному розвитку, для яких освіта в звичайних педагогічних умовах утруднена або неможлива.

7. Укажіть відповідність між галузями дефектології та предметом їхнього дослідження:

А) тифлопедагогіка;

Б) логопедія;

В) сурдопедагогіка;

Г) олігофренопедагогіка;

Д) ортопед агогіка.

1) Діти з вадами слуху;

2) діти з порушеннями розвитку мови;

3) діти з вадами зору;

4) діти з вадами інтелекту.

А-3, Б-2, В-1, Г-4.

8. Встановити відповідність: з якими категоріями дітей працюють фахівці.

1. Тифлопедагог –

2. Сурдопедагог –

3. Олігофренопедагог –

4. Логопед –

А. Педагог глухих і слабочуючих.

Б. Педагог, що працює з особами з мовними порушеннями.

В. Педагог сліпих і слабозорих.

Г. Педагог для роботи з особами, що мають різні види і форми порушень розумового розвитку.

1-В, 2-А, 3-Г, 4-Б.

9. Галузь педагогіки, що розглядає навчання й виховання дітей з порушенням слуху:

а) сурдопедагогіка;

б) дефектологія;

в) олігофренопедагогіка;

г) логопедія;

д) тифлопедагогіка.

10. Визначіть відповідність принципів спеціальної освіти їхньому змісту:

1. принцип педагогічного оптимізму дитини для визначення її особливих освітніх потреб;
 2. принцип ранньої педагогічної до допомоги;
 3. принцип корекційно-компенсуючий;
 4. принцип соціально-адаптуючий;
- А) раннє виявлення та рання діагностика відхилень у розвитку;
Б) навчатися можуть всі діти;
В) корекція - засіб забезпечення людині з обмеженими можливостями максимально можливої для неї самостійності та незалежності.
- 1-Б, 2-А, 3-В.**

11. Установіть відповідність між принципом та його характеристикою:

- 1) принцип необхідності спеціального педагогічного керівництва;
 - 2) принцип діяльнісного підходу в навчанні й вихованні;
 - 3) принцип диференційованого та індивідуального підходу;
- А) визначення підходів до змісту й побудови навчання з урахуванням провідної для кожного вікового періоду діяльності, у процесі якої з'являються психологічні новоутворення, що визначають особистісний розвиток дитини;
Б) організація спеціального освітнього процесу на основі урахування індивідуальних особливостей дитини;
В) здійснення організаційно-управлінських функцій у спеціальному освітньому процесі високопрофесійними педагогами.
- 1-В, 2-А, 3-Б.**

12. Тифлопедагогіка - це наука, яка займається

- а) вихованням й навчанням дітей, які погано чують;
- б) вихованням й навчанням розумово відсталих дітей;
- в) вихованням дітей, які погано бачать.

13. Сурдопедагогіка – це наука, яка займається

- а) вихованням й навчанням розумово відсталих дітей;
- б) вихованням й навчанням дітей, які погано бачать;
- в) вихованням й навчанням дітей, які погано чують.

14. Перші спроби класифікувати «аномальність» розвитку дітей були зроблені:

- а) початок 19 століття;
- б) епоха Відродження;
- в) Київська Русь.

15. Хто розробив теорію складної структури аномального розвитку дітей з дефектом:

а) Кащенко В.;

б) Виготський Л.;

в) Ельконін Д.

16. До екзогенних факторів, що призводять до порушень психофізичного розвитку відносять:

А) спадкові захворювання;

Б) інфекційні хвороби;

В) генетичні відхилення.

19. Характеристика якого принципу подана нижче? Виберіть правильну відповідь.

Цей принцип ґрунтується на сучасному гуманістичному світогляді, що визнає право кожної людини, незалежно від її особливостей і обмежених можливостей життєдіяльності, і бути включеним в освітній процес.

А. Принцип ранньої педагогічної допомоги.

Б. Принцип розвитку мислення, мови і комунікації як засобів спеціальної освіти.

В. Принцип педагогічного оптимізму.

20. Характеристика якого принципу подана нижче? Виберіть правильну відповідь.

Цей принцип допускає опору на здорові сили вихованця; побудова освітнього процесу з використанням збережених аналізаторів, функцій і систем організму відповідно до специфіки недоліку розвитку.

А. Принцип соціально-адаптованої спрямованості освіти.

Б. Принцип діяльнісного підходу в навчанні і вихованні.

В. Принцип необхідності спеціального педагогічного керівництва.

Г. Принцип корекційно-компенсуючої спрямованості освіти.

21. Характеристика якого принципу корекційної педагогіки дана нижче?

Цей принцип передбачає, що людина з особливими освітніми потребами соціально повноцінна особа, якщо цього хоче суспільство, якщо воно може забезпечити для цього необхідні умови.

А. Принцип соціально-адаптованої спрямованості освіти.

Б. Принцип коректувально-компенсуючої спрямованості навчання.

В. Принцип ранньої педагогічної допомоги.

Г. Принцип педагогічного оптимізму.

22. Виберіть найбільш прийнятний для освітньої сфери термін.

А. Інвалід.

- Б. Аномальні діти.
- В. Діти з патологією розвитку.
- В. З дефектом розвитку.
- Г. З відхиленнями в розвитку.
- Д. Діти з особливими освітніми потребами.**

23. Виберіть найбільш прийнятні для педагогічної сфери терміни.

- А. Інвалід.
- Б. Аномальні (діти, особи).
- В. Діти (особи) з патологією розвитку.
- Г. З дефектом розвитку.
- Д. З відхиленнями в розвитку.
- Е. Діти з особливими освітніми потребами.**
- Ж. Особи (діти) з обмеженими можливостями.

28. За якою ознакою здійснена така класифікація категорій осіб з обмеженими можливостями: вроджене порушення розвитку; нещасний випадок, стихійне лихо; виробнича травма; дорожньо-транспортна подія?

- А. За локалізацією порушень в тій або іншій системі організму;
- Б. За характером порушення, недоліку;
- В. По причинах виникнення порушення, недоліку.**

29. Характеристика яких недоліків розвитку подана нижче? Виберіть правильну відповідь:

- сповільнене і обмежене сприйняття;
- недоліки розвитку моторики;
- недоліки мовного розвитку;
- недоліки розвитку розумової діяльності;
- недостатня, в порівнянні зі звичайними дітьми, пізнавальна активність;
- недоліки в розвитку особистості.

А. Недоліки, характерні тільки для певної категорії осіб з особливими освітніми потребами.

Б. Недоліки, характерні для всіх категорій осіб з особливими освітніми потребами.

Тема 2. Понятійно-категоріальний апарат корекційної педагогіки.

1. Розуміння норми і аномалії у психофізичному розвитку особистості.
2. Загальна характеристика основних груп дітей з особливими потребами. Причини виникнення порушень розвитку.
3. Положення Л. Виготського про структуру динамічного вивчення відхилень у розвитку.
4. Основні поняття корекційної педагогіки: корекція, компенсація, реабілітація, абілітація, соціалізація .

А). Корекція, її суть. Форми корекції. Корекція як педагогічне явище. Співвідношення корекції та навчання (виховання), специфіка їх складових (цільового, організаційного, змістового, методичного, результативного).

Б). Компенсація: визначення, види, етапи. Рівні компенсації: біологічний, психологічний, соціальний.

В). Реабілітація: визначення, види (медичний, психологічний, соціальний). Суть видів реабілітації. Етапи реабілітаційної роботи. Абілітація.

Г). Соціалізація: суть, стадії. Адаптація як стадія соціалізації, її види. Співвідношення адаптації та компенсації в процесі відновлення рівноваги між особою та середовищем.

Індивідуальні завдання:

1. Значення ранньої діагностики та корекційного впливу у процесі розвитку дитини з психофізичними порушеннями.
2. Виготський Л.С. про структуру порушення розвитку та її вплив на організацію корекційної роботи.
3. Вклад Л.С. Виготського у вирішенні проблем аномальних дітей. Основні положення.
4. Використання знань з психології про «зону актуального розвитку» та «зону найближчого розвитку» в процесі організації корекційної роботи.
5. Вчення Л.С. Виготського про первинний і вторинний дефекти розвитку.
6. Проблеми компенсації, корекції, реабілітації, абілітації в педагогічному процесі.
7. Використання індивідуально-диференційованого підходу в процесі організації корекційно-виховної роботи з дітьми із порушеннями розвитку.

Література

1. Волошина О.В. Основи корекційної педагогіки. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012.– 168 с.
2. Давидюк М.О. Корекційна педагогіка: Хрестоматія. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2011. – 205 с.
3. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка. / І.Л. Холковська. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007.– 328 с.
4. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник – К.: Вища шк., 1994.- 143 с.
5. Виготський Л. С. Основні проблеми дефектології // Спеціальна психологія. Тексти. — Ч. I. — Кам'янець-Подільський, 1999. — С. 4–19.
6. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / АПН України; Інститут спеціальної педагогіки; Луганський держ. педагогічний ун-

т ім. Тараса Шевченка / В. І. Бондар (голов. ред.). — Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.

7. Специальная педагогика. / Под ред. Н.М. Назаровой. – М. «Академия», 2000. – 519 с.

Перевір себе:

1. Аблітація – це

- а) усунення відхилень;
- б) згладжування дефекту;
- в) формування і підтримка.**

2. Система спеціальних і загальпедагогічних заходів, спрямованих на ослаблення або подолання недоліків психофізичного розвитку визначається як...

- А) компенсація;
- Б) корекція;**
- В) адаптація.

3. Що в перекладі з грецької означає поняття «адаптація»?

- А) Пояснення;
- Б) пристосування;**
- В) задоволення.

4. Процес пристосування будови та функцій організму до умов середовища називається

- А) розвитком;
- Б) формуванням;
- В) адаптацією;**
- Г) дозріванням.

5. Компенсація це:

- А) всебічний розвиток особистості дитини;
- Б) подолання утруднень, викликаних дефектом розвитку;
- В) попередження вторинних наслідків порушень органів;
- Г) заміщення або перебудова порушених або недорозвинених функцій організму.**

6. Урівноважування, відшкодування функцій ушкоджених систем:

- А) компенсація;**
- Б) корекція;

- В) координація;
- Г) декомпенсація.

7. Виберіть правильне твердження:

Аномалія - це

- А) рівень психосоціального розвитку людини, що відповідає середнім якісно-кількісним показникам;
- Б) неправильність, відхилення від загальної закономірності;**
- В) знання, уміння й дії, необхідні учневі для оволодіння предметним змістом програми.

8. Установіть відповідність між терміном та його значенням:

- 1) Предметная норма;
 - 2) Вікова норма;
 - 3) Індивідуальна норма.
 - 4) Соціальна норма
- А) знання, уміння й дії, необхідні учневі для оволодіння даним предметним змістом програми (відображені в стандартах освіти);
 - Б) показники інтелектуального та особистісного розвитку школяра, які повинні сформуватися до кінця певного вікового етапу;
 - В) проявляється в індивідуальних особливостях розвитку та саморозвитку дитини.

1-а, 2-Б, 3-В.

9. Встановіть відповідність між терміном та його значенням:

- 1) Предметная норма;
 - 2) Вікова норма;
 - 3) Індивідуальна норма.
 - 4) Соціальна норма**
- А) це правила, зразок діяльності або міра допустимої (дозволеної або обов'язкової) поведінки людей чи соціальних груп, що склалися в даному суспільстві;
 - Б) показники інтелектуального та особистісного розвитку школяра, які повинні сформуватися до кінця певного вікового етапу;
 - В) проявляється в індивідуальних особливостях розвитку та саморозвитку дитини.

2- В, 3-В, 4-А.

10. Відтворіть ланцюжок структури психічного розвитку на прикладі глухої дитини:

- первинний дефект – порушення слуху;
- вторинний дефект -;
- відхилення третього пору дяку

(вторинний дефект - порушення розвитку мови, відхилення третього порядку - специфічний розвиток усіх пізнавальних процесів)

11. Розставте в правильній послідовності:

Компенсація відбувається за етапами:

1. Виявлення того чи іншого порушення в роботі організму на основі сигналу про порушення чи його наслідок.
 2. Оцінка виразності порушення (параметрів, локалізації, глибини).
 3. Формування компенсаторної програми.
 4. Зупинка процесу компенсації та закріплення її результату.
 5. Відстеження реалізації компенсаторної програми.
- 1,2, 3, 5, 4.

12. Заповніть пропуски:

Спеціальний освітній заклад – це заклад для осіб з ...
(особливими освітніми потребами).

13. реабілітація орієнтована на відновлення психічних станів, які були порушені внаслідок травмуючої дії різних факторів.
(Психологічна)

14. реабілітація орієнтована на відновлення професійних навичок і якостей, необхідних для повернення до трудової діяльності
(професійна)

15. - складний багаторівневий процес, який включає відновлення та заміщення втрачених або порушених функцій шляхом використання збережених або перебудови частково порушених функцій.
(компенсація)

16. Заходи, спрямовані на відновлення або повну компенсацію обмежених психічних або фізичних можливостей людини:

- А) адаптація;
- Б) реабілітація;**
- В) інтеграція

17. Що буквально означає поняття «корекція»:

- а) виправлення;**
- в) призначення;
- б) керівництво;
- г) планування.

18. Система спеціальних заходів, спрямованих на подолання недоліків психофізичного розвитку, називається:

- а) вихованням;
- б) адаптацією;
- в) корекцією;**
- г) компенсацією.

19. Корекція - це:

- А) заміщення або перебудова порушених або недорозвинених функцій організму
- Б) всебічний розвиток особистості дитини;
- В) виправлення або послаблення недоліків психофізичного розвитку аномальної дитини;**

20. Виправлення тих або інших недоліків розвитку називається:

- а) корекція;**
- б) компенсація;
- в) адаптація;
- г) реабілітація.

21. Корекція - це...

- а)цілеспрямований процес передачі й засвоєння знань;
- б)заміщення, перебудова порушених або недорозвинених функцій організму;
- в) це система педагогічних заходів, спрямованих на виправлення або послаблення недоліків психофізичного розвитку дітей.**

22. Соціальна реабілітація - це...

- а)включення аномальної дитини в соціальне середовище;**
- б)приведення індивідуальної та групової поведінки аномальних дітей відповідно до системи суспільних норм;
- в) цілеспрямований процес передачі й засвоєння знань.

23. Компенсація - це ...

- а)заміщення, перебудова порушених або недорозвинених функцій організму;**
- б) процес виховання й навчання аномальних дітей;
- в)процес послаблення або виправлення недоліків психофізичного розвитку.

24. До якого з термінів відноситься визначення: «зміни, які відбуваються в суб'єктові, за допомогою яких здійснюється пристосування до умов, що змінилися»?

- А. Розвиток.
- Б. Адаптація.**
- В. Формування.

25. Вторинні дефекти по Л.С. Виготському:

- а) відображають порушення психічного розвитку в умовах первинного дефекту;**

- б) пов'язані з пошкодженнями ЦНС;
- в) пов'язані з пошкодженнями вищих психічних функцій.

26. Складний багаторівневий процес перебудови функцій організму при порушеннях або втраті будь-яких функцій називається:

- а) адаптацією;
- б) компенсацією;**
- в) реабілітацією.

27. До якого з термінів відноситься визначення: «зміни, які відбуваються в суб'єктові, за допомогою яких здійснюється пристосування до умов, що змінилися»?

- А. Розвиток.
- Б. Адаптація.**
- В. Формування.

28. За якою ознакою здійснена наступна класифікація категорій осіб з обмеженими можливостями: тілесні (соматичні) порушення; сенсорні порушення (слух, зір); порушення діяльності мозку.

- А. За локалізацією порушень в тій або іншій системі організму.**
- Б. За характером порушення недоліку.
- В. По причині виникнення порушення, недоліку.

29. Якому терміну відповідає наступне визначення: «Один з видів корекційної діяльності з залученням до мистецтва»?

- А. Хромотерапія.
- Б. Іпотерапія.
- В. Арттерапія.**

30. У роботах якого відомого психолога обгрунтовано розуміння компенсації як синтезу біологічного і соціального чинників?

- А. Адлер А
- Б. Фрейд З.
- В. Виготський Л.С.**

31. Про яку реабілітацію йдеться мова нижче?

Виховання почуття власної гідності, подолання відчуття малоцінності, маргінальної або завищеної самооцінки, формування адекватних форм соціальної поведінки.

- А. Медична реабілітація.
- Б. Особистісна реабілітація.**
- В. Соціальна реабілітація.

32. Доповніть:

Аномалія - це..... від норми.
(відхилення)

Тема 3. Сучасна система спеціальних освітніх послуг.

1. Організація діагностичної роботи в діяльності ПМПК різних рівнів, її функції, особливості. Значення ранньої діагностики для розвитку і соціалізації дитини. Диференційна діагностика. Принципи та методи діагностики порушень психофізичного розвитку.
2. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі. Форми організації спеціальної освіти.
3. Класи інтенсивної педагогічної корекції.
4. Організація індивідуальної форми навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.
5. Становлення інклюзивної освіти: від інтеграції до інклюзії.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ:

1. Інклюзивне навчання у світовій освітянській практиці.
2. Загальна характеристика законодавчих основ корекційно-реабілітаційної освіти в Україні.
3. Особи з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інклюзії.
4. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Методичні рекомендації щодо організації та змісту інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами.

5. Індивідуальне планування навчально-виховного процесу (індивідуальна програма розвитку; індивідуальний навчальний план; індивідуальна навчальна програма); оцінювання навчальних досягнень (метод оцінювання портфоліо) учнів з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.
6. Медико-соціально-педагогічний патронаж і рання корекційно-педагогічна допомога дітям з відхиленнями в розвитку.
- 7.

Література

1. Волошина О.В. Основи корекційної педагогіки. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012. – 168 с.
2. Давидюк М.О. Корекційна педагогіка: Хрестоматія. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2011. – 205 с.
3. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка. / І.Л. Холковська. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007. – 328 с.
4. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник – К.: Вища шк., 1994. – 143 с.
5. Концепція розвитку інклюзивної освіти // Дефектолог. – 2010. – № 3 – С. 3 – 5.
6. Концепція спеціальної освіти осіб з особливостями психофізичного розвитку в найближчі роки та на перспективу / Академія педагогічних наук. Інститут дефектології / За ред. В. І. Бондаря, Л. С. Вавіної. – К., 1996. – 36 с.
7. Липа В. Основы коррекционной педагогики / В. Липа. – Донецк: Лебідь, 2002. – 327 с.
8. Луцько К.В. Концепція Державного стандарту спеціальної освіти дітей з особливими потребами. / К.В. Луцько // Дефектологія. – 1999. - № 4.
9. Малофеев, Н. Н. Базовые модели интегрированного обучения [Текст] / Н. Н. Малофеев, Н. Д. Шматко // Дефектология. - 2008. - № 1. - С. 71-78.

10. Саламанская декларация. Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, принятые Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7-10 июня 1994г. – К., 2000. – 21 с.

Перевір себе:

1. Характеристика якого компоненту спеціального освітнього процесу подана нижче?

Врахування особливостей розвитку кожної дитини, індивідуальний педагогічний підхід, що виявляється в особливій організації корекційно-педагогічного процесу, застосуванні спеціальних методів і засобів навчання, компенсації і корекції; проведення корекційер-педагогічного процесу спеціальними педагогами і спеціальними психологами; надання медичних, психологічних і соціальних послуг.

А. Спеціальний освітній стандарт.

Б. Соціально-педагогічна діяльність в спеціальному освітньому закладі.

В. Спеціальні освітні умови

2. Від чого, перш за все, залежить засвоєння різних рівнів освіти дітьми з особливими освітніми потребами? Виберіть правильну відповідь.

А. Від збереження інтелектуальних можливостей.

Б. Від мотивації до навчальної діяльності.

В. Від вікових особливостей учнів.

3. Яка група є самою вразливою категорією дітей з відхиленнями в розвитку і вимагає більшого, ніж всі інші, об'єму комплексної реабілітаційної і соціально-педагогічної допомоги?

А. Діти з порушеннями слуху.

Б. Діти з порушеннями зору.

В. Діти з порушеннями інтелекту.

Г. Діти з порушеннями мови.

Д. Діти з комплексними порушеннями розвитку.

4. Підставою для напряму дитини з обмеженими можливостями в спеціальну школу є:

А. Заключення психолого-медико-педагогічної комісії.

Б. Згода батьків.

В. Бажання дитини.

Г. Рекомендації вчителів і вихователів.

5. Для навчання, виховання і соціальної адаптації дітей і підлітків зі складними, важкими порушеннями в розвитку, з супутніми захворюваннями, а також для надання їм комплексної допомоги створюються .

А. Реабілітаційні центри різних профілів.

Б. Медико-психолого-педагогічні комісії.

В. Психологічна служба.

6. За якою ознакою здійснена класифікація категорій осіб з обмеженими можливостями: глухі, слабочуючі, незрячі, слабозрячі?

А. За локалізацією порушень в тій або іншій системі організму.

Б. За характером порушення, недоліку.

В. За причинами виникнення порушення, недоліку.

7. В залежності від причин виникнення аномалій і порушень розвитку відхилення поділяють на

А) комплексні та поодинокі;

Б) первинні та вторинні;

В) вроджені та набуті.

8. Корекційно-виховна робота це:

А) заміщення або перебудова порушених функцій організму;

Б) система комплексних заходів педагогічного впливу на особливості аномального розвитку;

В) спеціальні вправи, що розвивають пізнавальні процеси.

9. У якому документі вперше міститься заклик до урядів усіх країн затвердити на законодавчому рівні принцип інклюзивної освіти:

А) Декларація прав дитини (1959);

Б) Саламанкська декларація (1994);

В) Конвенція ООН «Про права дитини».

10. В Україні освіта таких осіб з порушеннями психофізичного розвитку здійснюється в:

А) спеціальних загальноосвітніх навчально-виховних закладах, загальноосвітніх навчально-виховних закладах, спеціалізованих центрах;

Б) спеціальних загальноосвітніх навчально-виховних закладах, загальноосвітніх навчально-виховних закладах;

В) загальноосвітніх навчально-виховних закладах, спеціалізованих центрах.

11. Знайдіть зайве твердження. Основними завданнями інклюзивного навчання є:

- А) здобуття дітьми з особливими освітніми потребами освіти відповідного рівня у середовищі здорових однолітків відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти;
- Б) забезпечення різнобічного розвитку дітей, реалізація їх здібностей;
- В) освіта осіб з особливими освітніми потребами в спеціальних загальноосвітніх навчально-виховних закладах;**
- Г) створення позитивного мікроклімату у загальноосвітньому навчальному закладі з інклюзивним навчанням, формування активного міжособистісного спілкування дітей з особливими освітніми потребами з іншими учнями;

12. Яка модель ставлення суспільства до осіб з порушеннями в розвитку прийнята як головна при формуванні сучасної соціальної політики в більшості країн світу?

- А. Модель «Дискримінація».
- Б. Модель «Економічна необхідність».
- В. Модель «Захищеність».
- Г. Модель «Інтеграція».**

13. Визначіть найбільш прогресивну модель ставлення суспільства до осіб з порушеннями розвитку:

- А. Медичинська модель інвалідності.
- Б. Модель «Сегрегація».
- В. Модель «Дискримінація».
- Г. Модель «Захищеність».
- Д. Модель «Економічна необхідність».
- Е. Модель «Інтеграція».**

14. Якому поняттю відповідає дана характеристика: «форма навчання, при якій діти з особливими освітніми потребами:

- відвідують ті ж школи, що і їх брати, сестри і сусіди;
- знаходяться в класах разом з дітьми одного з ним віку;
- мають індивідуальні, відповідні їхнім потребам і можливостям навчальні цілі;
- отримують необхідну підтримку?»

- А. Інклюзивне навчання.**
- Б. Диференційне навчання.
- В. Профільне навчання.
- Г. Спеціальна освіта.

15. З якими віковими категоріями осіб з обмеженими можливостями взаємодіє андролог?

- А. З дітьми раннього і дошкільного віку.
- Б. З дітьми шкільного віку.
- В. З дорослими.**

16. До якого терміну відноситься визначення: «Дошкільна, загальна і професійна освіта, для одержання якої особам з обмеженими можливостями створюються спеціальні умови»?

А. Додаткова освіта.

Б. Спеціальна освіта.

В. Дистанційна освіта.

17. Сучасна концепція соціальної реабілітації людини з обмеженими можливостями припускає, що:

А. Головне – суспільно-корисна праця і соціальна корисність людини.

Б. Повинна змінюватися не тільки людина з обмеженими можливостями, але й суспільство. Люди з обмеженими можливостями повинні бути інтегровані в суспільство на їхніх власних умовах, а не пристосовуватися до світу здорових людей.

В. Необхідно створювати особливі умови для осіб з обмеженими можливостями, щоб вони могли приносити користь суспільству.

18. В основі концепції соціальної реабілітації осіб з обмеженими можливостями, поширеної в середині ХХ століття, лежить ідея.

А. Про соціальну корисність людини.

Б. Про необхідність допомоги людині у відновленні здоров'я.

В. Про ізоляцію інвалідів від суспільства.

19. Виберіть ознаку, яка НЕ характеризує інклюзивну освіту:

А) усі діти можуть навчатися;

Б) дитина або адаптується до системи, або стає для неї непринятною;

В) освітня система адаптується до дитини.

20. Вставте пропущене слово: «Для забезпечення ефективності навчально-виховного процесу наповнюваність класу з інклюзивним навчання повинна становити не більше як учнів»:

А) 20;

Б) 40;

В) 30.

21. Відхилення від норми:

А) аналогія;

Б) аномалія;

В) анемія;

Г) асфіксія.

22. Що не входить у компетенцію ПМПК?

А) педагогічна діагностика;

Б) вибір спеціальних освітніх закладів;

- В) вибір лікувальних заходів;**
- Г) психологічне обстеження.

23. «Актуальний рівень» розумового розвитку - це:

- а) потенційні можливості оволодіння навичками;**
- б) когнітивний розлад;
- в) порушення емоційно-вольової сфери;
- г) запас знань і вмінь, які сформовані до моменту обстеження.

24. Доповніть:

У спеціальній школі для дітей з освіта не є цензовою.
(Розумовою відсталістю)

25. Який вид реабілітації потрібен дитині для відновлення втрачених навчальних умінь, пізнавальних навичок:

- А) медичний;
- Б) психологічний;
- В) педагогічний.**

26. Основними формами корекційно-розвиваючого навчання є:

- А) індивідуальні заняття;**
- Б) групові заняття;
- В) фронтальні заняття.

27. До основних завдань психолого-медико-педагогічної комісії (ПМПК) відносять:

- А) лікування захворювань дитини;
- Б) реабілітацію дітей з відхиленнями в поведінці;
- В) діагностико-консультативну діяльність.**

28. Вставте пропущене поняття:

Особа з обмеженими можливостями здоров'я - це особа, що має фізичні або психічні....., які перешкоджають засвоєнню освітніх програм без створення спеціальних умов.

(недоліки)

29. Вставте пропущене слово:

..... - держава, у якій діти, що мають відхилення у фізичному розвитку, вважалися небажаними.

(Спарта)

30. Індивідуальна програма реабілітації – це

- А) Комплекс заходів (медичних, психологічних, педагогічних, соціальних), спрямованих на відновлення, компенсацію порушених або**

втрачених функцій організму і відновлення здатності до виконання певних видів діяльності.

Б) Система педагогічних заходів, спрямованих на подолання або ослаблення порушень психофізичного розвитку дитини за допомогою спеціальних засобів освіти.

В) Створення особливих умов для здійснення освітньо-виховної роботи, яка передбачає моделювання відносин між людьми в іграх зі спеціально підібраним змістом.

31 . Основним критерієм психологічної готовності дитини до школи є:

- а) добре розвинена мова;
- б) наявність словесно-логічного мислення;
- в) наявність пізнавальної активності;
- г) **всі відповіді вірні.**

32. Про яку реабілітацію йдеться?

Виховання почуття власної гідності, подолання відчуття малоцінності, маргінальної або завищеної самооцінки, формування адекватних форм соціальної поведінки.

А. Медична реабілітація.

Б. Особистісна реабілітація.

В. Соціальна реабілітація.

33. Характеристика якого компоненту спеціального освітнього процесу подана нижче?

Врахування особливостей розвитку кожної дитини, індивідуальний педагогічний підхід, що виявляється в особливій організації корекційно-педагогічного процесу, застосуванні спеціальних методів і засобів навчання, компенсації і корекції; проведення корекційно-педагогічного процесу спеціальними педагогами і спеціальними психологами; надання медичних, психологічних і соціальних послуг.

А. Спеціальний освітній стандарт.

Б. Соціально-педагогічна діяльність в спеціальному освітньому закладі.

В. Спеціальні освітні умови.

34. Від чого, перш за все, залежить засвоєння різних рівнів освіти дітьми з особливими освітніми потребами? Виберіть правильну відповідь.

А. Від збереження інтелектуальних можливостей.

Б. Від мотивації до навчальної діяльності.

В. Від вікових особливостей учнів.

35. Яка група є самою вразливою категорією дітей з відхиленнями в розвитку і вимагає більшого, ніж всі інші, об'єму комплексної реабілітаційної і соціально-педагогічної допомоги?

- А. Діти з порушеннями слуху.
- Б. Діти з порушеннями зору.
- В. Діти з порушеннями інтелекту.
- Г. Діти з порушеннями мови.
- Д. Діти з комплексними порушеннями розвитку.**

36. Для навчання, виховання і соціальної адаптації дітей і підлітків зі складними, важкими порушеннями в розвитку, з супутніми захворюваннями, а також для надання їм комплексної допомоги створюються .

- А. Реабілітаційні центри різних профілів.**
- Б. Медико-психолого-педагогічні комісії.
- В. Психологічна служба.

37. За якою ознакою здійснена класифікація категорій осіб з обмеженими можливостями: глухі, слабочуючі, незрячі, слабозрячі?

- А. За локалізацією порушень в тій або іншій системі організму.
- Б. За характером порушення, недоліку.**
- В. За причинами виникнення порушення, недоліку.

38. Якого виду реабілітації потребує дитина для відновлення втрачених навчальних умінь, пізнавальних навичок:

- а) медичною;
- б) психологічною;
- в) педагогічною.**

39. До основних завдань медико-психолого-педагогічної комісії (МППК) відносять:

- а) лікування захворювань дитини;
- б) реабілітацію дітей з відхиленнями в поведінці;
- в) діагностико-консультативну діяльність.**

40. До якого терміну відноситься таке визначення: «Освітні нормативи, визначені з урахуванням фізичних і психічних особливостей розвитку осіб з особливими освітніми потребами»?

- А. Спеціальні освітні умови.
- Б. Спеціальна дидактика.
- В. Спеціальний освітній стандарт.**

Змістовий модуль II.

Корекційно-виховна робота з дітьми із психофізичними порушеннями

Тема 4. Профілактика і педагогічна корекція відхилень у поведінці підлітків.

- 1.** Поняття соціально-психологічної адаптації – дезадаптації.
- 2.** Психолого-педагогічна сутність відхилень у поведінці підлітків. Загальна характеристика дітей з порушеннями поведінки, її біопсихічні та соціальні детермінанти.
- 3.** Причини виникнення відхилень у поведінці школярів.
- 4.** Сутність девіантної поведінки. Форми девіантної поведінки.
- 5.** Поняття «превентивне виховання». Загальні принципи соціально-педагогічної профілактики і корекції педагогічно занедбаной дитини.

6. Корекція порушень поведінки у підлітків в умовах загальноосвітньої школи.

Індивідуальні завдання:

1. Проблеми надання допомоги педагогічно занедбаним дітям і їхнім батькам.
2. Превентивна педагогіка.
3. Причини і особливості дитячого алкоголізму і наркоманії.
4. Девіантна поведінка як психолого-педагогічна проблема сучасного виховного процесу.
5. Шкільна дезадаптація як причина девіантної поведінки.
6. Допомога сім'ї, що виховує дитину з проблемами в розвитку.
7. Проблема інтеграції осіб з особливими освітніми потребами.
8. Спеціальна педагогіка і перспективи інтеграції дітей з відхиленнями в розвитку.
9. Педагогічна допомога при шкільній дезадаптації.

Література

1. Волошина О.В. Основи корекційної педагогіки. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012. – 168 с.
2. Давидюк М.О. Корекційна педагогіка: Хрестоматія. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2011. – 205 с.
3. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка. / І.Л. Холковська. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007. – 328 с.
4. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник – К.: Вища шк., 1994. – 143 с.
5. Виготський Л. С. Основні проблеми дефектології // Спеціальна психологія. Тексти. — Ч. I. — Кам'янець-Подільський, 1999. — С. 4–19.

6. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / АПН України; Інститут спеціальної педагогіки; Луганський держ. педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка / В. І. Бондар (голов. ред.). — Луганськ: Альма-матер, 2003. — 436 с.
7. Специальная педагогика. / Под ред. Н.М. Назаровой. — М. «Академия», 2000. — 519 с
8. Волошина О.В. Відхилення у поведінці учнів загальноосвітніх навчальних закладів як психолого-педагогічна проблема / О.В. Волошина // Наукові записки. Серія: педагогіка і психологія. педдержавний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Випуск 29. — Вінниця, 2009 . — С. 246-251
9. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія. / За заг. ред. проф. І.Д. Звереві. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 335.

Перевір себе:

1. . Чи можуть неформальні групи виступати в якості інститутів соціалізації?
Так чи ні?
2. — формування властивостей особистості, що роблять її здатною до життєдіяльності в суспільстві на основі засвоєння соціальних цінностей і способів соціально позитивної поведінки.
А) Корекція;
Б) компенсація;
В) *Соціалізація*
3. Соціальна адаптація —
А) - процес пристосування індивіда до умов соціального середовища, формування адекватної системи стосунків із соціальними об'єктами, інтеграція особистості в соціальні групи, діяльність щодо освоєння стабільних соціальних умов, прийняття норм і цінностей нового соціального середовища;

Б) невідповідність соціопсихологічного і психофізіологічного статусу людини вимогам ситуації життєдіяльності, що не дозволяє їй пристосуватися до умов середовища свого існування

4. Знайдіть відповідність.

- 1) Ауто деструктивна поведінка (спрямована на саморуйнування)
- 2) Делінквентна поведінка (антисоціальна)
- 3) Асоціальна поведінка (аморальна)

А) поведінка, яка не відповідає стандартам поведінки, що схвалюється товариством, не збігається із загальноприйнятими в даному товаристві соціальними нормами, традиціями, що склалися.

Б) поведінка індивіда, що порушує норми громадського правопорядку, загрожує благополуччю інших людей або суспільству взагалі та може бути правомірно покараною;

В) поведінка, що має незначні відхилення від медичних та психічних норм, загрожує цілісності та розвитку самої особистості.

1-В, 2-Б, 3-А.

5. Знайдіть відповідність.

- 1) Асоціальна поведінка (аморальна)
- 2) Ауто деструктивна поведінка (спрямована на саморуйнування)
- 3) Делінквентна поведінка (антисоціальна)

А) поведінка, яка не відповідає стандартам поведінки, що схвалюється товариством, не збігається із загальноприйнятими в даному товаристві соціальними нормами, традиціями, що склалися.

Б) поведінка індивіда, що порушує норми громадського правопорядку, загрожує благополуччю інших людей або суспільству взагалі та може бути правомірно покараною;

В) поведінка, що має незначні відхилення від медичних та психічних норм, загрожує цілісності та розвитку самої особистості.

1-А, 2-В, 3-Б.

6. Депривація– відсутність можливості чи її недостатність для задоволення людиною якої-небудь життєво важливої психічної потреби.

Так чи ні?

7. Зміст виховання: профілактика девіантної поведінки неповнолітніх; формування здорового способу життя; соціально-правовий захист неповнолітніх.

(превентивного)

8. ... поведінка– це стійкий вид поведінки людини, що має відхилення від найбільш важливих соціальних норм суспільства у певний час та завдає

реальної шкоди суспільству та самій людині, що її проявляє, і супроводжується її соціальною дезадаптацією.

(девіантна)

9. Девіантна поведінка – це особливість соціального розвитку, яка полягає у поведінці, що не відповідає суспільним нормам і цінностям.

Так чи ні?

10. Делінквентна поведінка – це поведінка, що загрожує здоров'ю і розвитку самої особистості дитини.

Так чи ні?

11. Відхилення в поведінці - це...

а) девіація;

б) депривація;

в) дезадаптація.

12 . Яка дія педагога принесе найменш корисні в процесі організації педагогічного спілкування з учнями:

а) підбадьорювання;

б) запрошення до дії;

в) порівняння з іншими учнями.

Тема 5. Особливості розвитку, виховання та навчання дітей з порушенням інтелекту (РВ, ЗПР).

1. Класифікація порушень пізнавального розвитку: розумова відсталість (олігофренія, деменція), затримка психічного розвитку (соматогенна, психогенна, цереброорганічна, конституційна).
2. Причини виникнення інтелектуальних порушень.
3. Характеристика дітей з РВ (дебільність, імбецильність, ідіотія) та ЗПР за ступенем зниження інтелекту та причиною виникнення порушення.
4. Особливості корекційно-розвивальної роботи із РВ та ЗПР.
5. Організація та зміст корекційно-розвиваючого навчання дітей з ЗПР.
6. Поради вчителям для роботи з дітьми з ЗПР в умовах інклюзивного навчання.

Індивідуальні завдання:

1. Проблеми навчання, виховання і розвитку розумово відсталих дітей.
2. Зарубіжна практика виховання, навчання і розвитку дітей з вираженими інтелектуальними порушеннями

Література

1. Волошина О.В. Основи корекційної педагогіки. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012. – 168 с.
2. Давидюк М.О. Корекційна педагогіка: Хрестоматія. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2011. – 205 с.
3. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка. / І.Л. Холковська. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007. – 328 с.
4. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник – К.: Вища шк., 1994. – 143 с.
5. Виготський Л. С. Основні проблеми дефектології // Спеціальна психологія. Тексти. — Ч. I. — Кам'янець-Подільський, 1999. — С. 4–19.
6. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / АПН України; Інститут спеціальної педагогіки; Луганський держ. педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка / В. І. Бондар (голов. ред.). — Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.
7. Специальная педагогика. / Под ред. Н.М. Назаровой. – М. «Академия», 2000. – 519 с
8. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія. / За заг. ред. проф. І.Д. Зверєвої. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 335.

Перевір себе:

1. Визначіть правильну послідовність типів олігофренії, починаючи з найглибшого :

- А). дебільність;
- Б). ідіотія;
- В). імбецильність.

Б, В, А.

2. Виключіть невірну відповідь. При навчанні розумово відсталої дитини в загальноосвітньому закладі педагогові необхідно:

- А. Допомогти дитині освоїтися в колективі однолітків;
- Б. Не допускати, щоб будь-що важливе залишилося не зрозумілим.
- В. Новий навчальний матеріал ділити на маленькі порції.
- Г. Багатократно повторювати засвоєне на різноманітному матеріалі.
- Д. Підкреслювати особливість дитини перед іншими дітьми.**

3. Що таке деменція?

- А) уроджене слабоумство;
- Б) придбане слабоумство;**
- А) затримка психічного розвитку.

4. Перші спроби навчання дітей з легкими формами відсталості в спеціальних навчальних закладах розпочав.

- А) Ф.Пластер;
- Б) Е.Крепелін;
- В) І.Песталоцці.**

5. Діти з інтелектуальними порушеннями це:

- А) діти із сенсорними порушеннями;
- Б) діти з порушеннями мови;
- В) діти розумово-відсталі та діти з ЗПР;**
- Г) діти з порушеннями опорно-рухового апарата.

6. Яка з педагогічних наук займається вихованням і навчанням розумово-відсталих дітей:

- А) олігофренопедагогіка;**
- Б) сурдопедагогіка;
- В) тифлопедагогіка;
- Г) логопедія.

7. За глибиною дефекту розумової відсталості при олігофренії традиційно виділяють три ступені:

- А) дебільність,
 - Б) ідіотія,
 - В) імбецильність. Розставте в порядку зростання глибини дефекту.
- А, В, Б.**

8. Укажіть правильну відповідь.

Особи з порушеннями розумового розвитку – це

А) особи зі стійкими, незворотніми порушеннями, переважно пізнавальної сфери, що виникають внаслідок органічного ураження кори головного мозку і носять дифузний характер;

Б) уповільнення темпу дозрівання різних психічних функцій, відставання в розвитку психічної діяльності.

9 - одна з галузей спеціальної педагогіки, що розробляє проблеми навчання, виховання та соціальної адаптації розумово відсталих дітей.

(Олігофренопедагогіка).

10. Установіть відповідність:

- 1) ідіотія;
- 2) імбецильність;
- 3) дебільність.

А) відносно легка, неглибока розумова відсталість;

Б) глибока розумова відсталість;

В) найбільш важка, глибока розумова відсталість.

1-В, 2-Б, 3-А.

11 . Розташуйте групи олігофренії за ступенем виразності дефекту (Від найбільш легкого до найбільш складного):

- 1) ідіотія;
- 2) імбецильність;
- 3) дебільність.

3, 2, 1.

12. Розташуйте групи олігофренії за ступенем виразності дефекту (Від найбільш складного до найбільш легкого):

- 1) ідіотія;
- 2) імбецильність;
- 3) дебільність.

1, 2, 3.

13. Які положення найточніше характеризують дебільність:

А) Незначний ступінь розумової відсталості. У дітей знижений інтелект, мало цікавляться навколишньою дійсністю. Діти відстають у розвитку від однолітків. Вони пізніше починають ходити, говорити.

Б) Помірний ступінь розумової відсталості. Пізнавальні можливості різко знижені. Основною рисою, характерною для осіб цієї категорії, є нездатність до самостійного понятійного мислення. Мовний розвиток примітивний.

В) Найважчий ступінь розумової відсталості. Серед численних ознак особливо виділяються порушення статичних і моторних функцій: затримка в прояві диференційованої емоційної реакції, неадекватна реакція на оточення,

пізніше з'являються навички стояння, ходіння, слабкий інтерес до навколишніх об'єктів і гри.

14. Які положення найточніше характеризують імбецильність:

А) Незначний ступінь розумової відсталості. У них знижений інтелект, мало цікавляться навколишньою дійсністю. Діти відстають у розвитку від однолітків. Вони пізніше починають ходити, говорити.

Б) Помірний ступінь розумової відсталості **Пізнавальні** можливості різко знижені. **Основною рисою, характерною для осіб цієї категорії, є нездатність до самостійного понятійного мислення. Мовний розвиток примітивний.**

В) Найважчий ступінь розумової відсталості. Серед численних ознак особливо виділяються порушення статичних і моторних функцій: затримка в прояві диференційованої емоційної реакції, неадекватна реакція на оточення, пізніше з'являються навички стояння, ходіння, слабкий інтерес до навколишніх об'єктів і гри.

15. Які положення найточніше характеризують ідіотія:

А) Незначний ступінь розумової відсталості. У них знижений інтелект, мало цікавляться навколишньою дійсністю. Діти відстають у розвитку від однолітків. Вони пізніше починають ходити, говорити.

Б) Помірний ступінь розумової відсталості **Пізнавальні** можливості різко знижені. **Основною рисою, характерною для осіб цієї категорії, є нездатність до самостійного понятійного мислення. Мовний розвиток примітивний.**

В) Найважчий ступінь розумової відсталості. Серед численних ознак особливо виділяються порушення статичних і моторних функцій: затримка в прояві диференційованої емоційної реакції, неадекватна реакція на оточення, пізніше з'являються навички стояння, ходіння, слабкий інтерес до навколишніх об'єктів і гри.

16. Укажіть правильну відповідь: ЗПР – це

А) стійкі, незворотні порушення, переважно пізнавальної сфери, що виникають внаслідок органічного ураження кори головного мозку і носять дифузний характер;

Б) уповільнення темпу дозрівання різних психічних функцій, відставання в розвитку психічної діяльності.

17. Загальним для дітей з ЗПР є відставання в психічному розвитку у всіх сферах психічної діяльності до початку шкільного віку.

А) Так.

Б). Ні.

18. Назвіть причину виникнення затримки психічного розвитку (ЗПР) на основі соматогенного походження:

- а) пов'язано з несприятливими умовами виховання і середовища, які травмують дитину;
- б) емоційно-вольова сфера за своїм розвитком не встигає за загальним розвитком організму, складу діти схожі на дітей молодшого віку;
- в) пов'язано з хронічними захворюваннями, пороками серця, алергіями, що впливає на зниження загального і психічного тону;**
- г) пов'язано з ураженням кори головного мозку.

19. Найбільш важкий ступінь розумової відсталості – це:

- а) імбецильність;**
- б) ідіотія;
- в) дебільність.

20. Дебільність – це:

- а) затримка психічного розвитку;
- б) легкий ступінь розумової відсталості;**
- в) важкий ступінь розумової відсталості;
- г) психічний розвиток.
- д) ступінь імбецильності;

21. Розумова відсталість – це:

- а) розлад психіки, обумовлений серйозними соматичними захворюваннями;
- б) стійке, незворотнє порушення пізнавальної діяльності, що виникло внаслідок органічного ураження ЦНС;**
- в) порушення пізнавальної діяльності, що виникло в результаті соціальної депривації;
- г) порушення інтелектуальної діяльності, пам'яті, уваги.

22. Яка з педагогічних наук займається вихованням і навчанням розумово відсталих дітей:

- а) сурдопедагогіка;
- б) логопедія;
- в) олігофренопедагогіка;**
- г) тифлопедагогіка.

23. Затримка психічного розвитку – це:

- а) незворотнє психічне недорозвинення;
- б) уповільнення темпу розвитку;**
- в) перевага у дитини ігрових інтересів.

24. Соматогенна затримка психічного розвитку:

- а) обумовлена тривалими, нерідко хронічними захворюваннями;**
- б) пов'язана з несприятливими умовами виховання;
- в) виявляється в певному віці.

25. Психогенна затримка психічного розвитку:

- а) обумовлена тривалими, нерідко хронічними захворюваннями;
- б) пов'язана з несприятливими умовами виховання;**
- в) виявляється в певному віці.

26. Уповільнення темпу розвитку психіки дитини, яке проявляється в недостатньому запасі знань, незрілості мислення, переважанні ігрових інтересів, швидкій стомлюваності називається:

- а) розумовою відсталістю;
- б) деменцією;
- в) затримкою психічного розвитку.**

27. Емоційна незрілість, обумовлена тривалими хронічними захворюваннями, спостерігається при:

- а) ЗПР конституціонального походження;
- б) при соматогенній ЗПР;**
- в) ЗПР психогенного походження.

28. Головна відмінність затримки психічного розвитку (ЗПР) від розумової відсталості полягає в:

- а) зворотності;
- б) незворотності.**

29. Імбецильність є:

- а) легким ступенем розумової відсталості;
- б) помірним ступенем розумової відсталості;**
- в) вираженим ступенем розумової відсталості.

30. Діти з легкою розумовою відсталістю:

- а) можуть оволодіти навичками читання і рахунку, елементарними навичками праці і самообслуговування, потребують постійної опіки;
- б) встигають по всіх предметах масової школи, не володіють усним рахунком;
- в) навички самообслуговування відсутні, діти потребують постійного спостереження і догляду;
- г) можуть оволодіти навичками читання і рахунку, нескладною професією, вести самостійне життя.**

31. Чия педагогічна система керується девізом: «Допоможи мені зробити це самому»? Виберіть правильну відповідь.

А. Штайнера Р.

Б. Монтессорі М.

В. Зайцева Г.Л.

Г. Шматко Н.Д.

32. Засновник Вальдорфської педагогіки - ...

А) Януш Корчак;

Б) Марія Монтессорі;

В) Рудольф Штайнер.

33. Встановіть відповідність:

А) ЗПР конституціонального походження;

Б) ЗПР соматогенного походження;

В) ЗПР психогенного походження;

Г) ЗПР церебрально-органічного походження.

1). Спадково обумовлений психічний, психофізичний інфантилізм (гармонійний або дисгармонічний).

2). Обумовлений хронічними соматичними захворюваннями внутрішніх органів дитини.

3) Пов'язується з несприятливими умовами виховання, що обмежують або спотворюють стимуляцію психічного розвитку (на ранніх етапах) дитини.

4). Найпоширеніший тип ЗПР, викликає найбільш виражені порушення в емоційно-вольовій і пізнавальній діяльності.

А-1, Б-2, В-3, Г-4.

Тема 6. Особливості розвитку, виховання та навчання дітей із тяжкими порушеннями мовлення.

1. Класифікація мовленнєвих порушень: клініко-педагогічна, психолого-педагогічна.
2. Причини виникнення мовленнєвих порушень. Психолого-педагогічна характеристика дітей з ТПМ.
3. Види порушень усної мови.
4. Порушення письма та читання.
5. Корекційно-розвивальна робота для подолання порушень мовлення у дітей. Профорієнтація осіб із тяжкими порушеннями мовлення.

б. Рекомендації логопеда вчителям загальноосвітніх шкіл.

Література

1. Волошина О.В. Основи корекційної педагогіки. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012.– 168 с.
2. Давидюк М.О. Корекційна педагогіка: Хрестоматія. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2011. – 205 с.
3. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка. / І.Л. Холковська. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007.– 328 с.
4. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник – К.: Вища шк., 1994.- 143 с.
5. Виготський Л. С. Основні проблеми дефектології // Спеціальна психологія. Тексти. — Ч. I. — Кам'янець-Подільський, 1999. — С. 4–19.
6. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / АПН України; Інститут спеціальної педагогіки; Луганський держ. педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка / В. І. Бондар (голов. ред.). — Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.
7. Специальная педагогика. / Под ред. Н.М. Назаровой. – М. «Академия», 2000. – 519 с
8. Волошина О.В. Відхилення у поведінці учнів загальноосвітніх навчальних закладів як психолого-педагогічна проблема / О.В. Волошина // Наукові записки. Серія: педагогіка і психологія. педдержавний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Випуск 29. – Вінниця, 2009 . – С. 246-251
9. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія. / За заг. ред. проф. І.Д. Звереві. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 335

Перевір себе:

1. Виділіть розлади усного і письмового мовлення: заїкуватість, дислексія, дизартрія, алалія, дислалія, ринолалія, дисграфія.

1. Усного

2. Письмового

(1 - заїкуватість, дизартрія, алалія, дислалія, ринолалія ; 2- дислексія, дисграфія).

2.– педагогічна наука про порушення розвитку мови, їхнє подолання та попередження засобами спеціального навчання й виховання.

А) тифлопедагогіка;

Б) сурдопедагогіка;

В) логопедія.

3. . Розлад мови в певній мірі негативно впливає на:

А) весь психічний розвиток дитини;

Б) розумовий розвиток;

В) формування особистості дитини;

Г) розвиток мислення.

4. Які умови необхідні для своєчасного й нормального розвитку мови дитини?

А) збережений слух;

Б) відсутність порушень будови артикуляційного апарата;

В) нормальний інтелект;

Г) повноцінне мовне середовище;

Д) всі перераховані фактори.

5. Як називається розлад голосу, що виражається в порушенні його основних характеристик - висоти, сили й тембру?

А) афонія;

Б)

дисфонія;

В) алалія.

6. У яких дітей найчастіше виникає прискорений темп мови?

А) у нервових збудливих, неврівноважених;

Б) у спокійних, повільних;

А) у млявих, загальмованих дітей

7. Які фактори різко впливають на характер прояву невротичної заїкуватості?

А) фізичне ослаблення;

Б) емоційно-вольова незрілість;

В) психотравмуюча ситуація або несподівана зміна ситуації;

Г) мовне навантаження;

Д) всі перераховані вище фактори.

8. Афазія - це:

А) повна або часткова втрата мови внаслідок важких соматичних захворювань;

Б) порушення усного мовлення, що виникає при різних локальних ураженнях мозку;

В) відсутність або недорозвинення мови внаслідок органічної ураження мовних зон кори головного мозку.

9. Дайте визначення поняття «логофобія»:

А) вправи на координацію вимови;

Б) невтримний словесний потік, позбавлений логічної послідовності.

В) порушення темпо-ритмічної організації мови, обумовлене судорожним станом м'язів мовного апарату;

Г) напружене очікування неможливості вимовити звук, слово, фразу.

10. Частковий розлад процесів письма називається:

А) дислексія;

Б) дисграфія;

В) алексія.

11. Частковий розлад процесів читання називається:

А) дислексія;

Б) дисграфія;

В) алексія.

12. Алалія – це:

а) порушення тембру голосу;

б) відсутність або недорозвинення мови унаслідок органічного ураження кори головного мозку у внутріутробному або ранньому періоді розвитку дитини;

в) повна або часткова втрата раніше сформованої мови.

13. – це порушення вимовної сторони мови, що виникає унаслідок органічного ураження центральної нервової системи.

(Дизартрія)

14. Стійке порушення читання називають, письма –

а) дислексія (1);

б) дисграфія (2).

15. – це порушення темпу, ритму, плавності мови, що викликано судомою в різних частинах мовного апарату.

(Заїкання)

16. Частковий розлад процесу письма називається.

- 1) заїканням;
- 2) ринолалією
- 3) гіпотонією;
- 4) дисграфією.

17. Встановіть відповідність чинників ризику, що обумовлюють порушення мови.

А. Біологічні.

Б. Соціально-психологічні.

1. Патогенні чинники (гіпоксія плоду, родові травми тощо).

2. Недостатність емоційного і мовного спілкування дитини з дорослими: зайва стимуляція мовного розвитку дитини, неадекватний тип виховання дитини, педагогічна занедбаність, дефекти мови тих, що оточують.

А-1, Б-2.

18. Діти з порушеннями опорно-рухового апарату НЕ мають бути залучені на уроках фізкультури.

Так чи ні?

Тема 7. Діти з розладами емоційно-вольової сфери.

1. Класифікація психопатичних форм поведінки: неврози, психопатії, реактивні стани та психічні переживання в дітей.
2. Причини виникнення порушень поведінки дітей та підлітків.
3. Аутизм. Спектр аутистичних порушень.
4. Корекційна допомога при аутизмі.
5. Поняття синдрому дефіциту уваги та гіперактивності. Ознаки прояву гіперактивності в дітей шкільного віку.

6. Програма корекції поведінки дітей із синдромом дефіциту уваги та гіперактивності.

Література

1. . Волошина О.В. Основи корекційної педагогіки. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012.– 168 с.
2. Давидюк М.О. Корекційна педагогіка: Хрестоматія. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2011. – 205 с.
3. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка. / І.Л. Холковська. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007.– 328 с.
4. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник – К.: Вища шк..., 1994.- 143 с.
5. Виготський Л. С. Основні проблеми дефектології // Спеціальна психологія. Тексти. — Ч. I. — Кам'янець-Подільський, 1999. — С. 4–19.
6. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / АПН України; Інститут спеціальної педагогіки; Луганський держ. педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка / В. І. Бондар (голов. ред.). — Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.
7. Специальная педагогика. / Под ред. Н.М. Назаровой. – М. «Академия», 2000. – 519 с
8. Волошина О.В. Відхилення у поведінці учнів загальноосвітніх навчальних закладів як психолого-педагогічна проблема / О.В. Волошина // Наукові записки. Серія: педагогіка і психологія. педдержавний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Випуск 29. – Вінниця, 2009 . – С. 246-251
9. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія. / За заг. ред. проф. І.Д. Звереві. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 335

Базова література

1. Волошина О.В. Основи корекційної педагогіки. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012. – 168 с.
2. Давидюк М.О. Корекційна педагогіка: Хрестоматія. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2011. – 205 с.

3. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка. / І.Л. Холковська. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007.– 328 с.

4. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник – К.: Вища шк., 1994.- 143 с.

Допоміжна

5. Баєва Т.Ф. Корекційна педагогіка як галузь педагогічної науки / Т.Ф. Баєва // Освіта Донбасу. – 2011. – № 2 (145). С. 57 – 65.

6. Волошина О.В. Відхилення у поведінці учнів загальноосвітніх навчальних закладів як психолого-педагогічна проблема / О.В. Волошина // Наукові записки. Серія: педагогіка і психологія. педдержавний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Випуск 29. – Вінниця, 2009 . – С. 246-251.

7. Волошина О.В. Особливості морального виховання підлітків у сучасних умовах / О.В. Волошина // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 53. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2009. – С. 128 - 134.

8. Волошина О.В. Підготовка майбутніх учителів до інклюзивних форм роботи як нагальна потреба сучасної школи / О.В. Волошина // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. Теоретичний та науково-методичний часопис. Том 1. – Рівне, 2010. – С. 253-258.

9. Волошина О.В. Корекційна робота з дітьми з синдромом дефіциту уваги як нагальна потреба сучасної школи / О.В. Волошина // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. – Випуск 32. – Вінниця, 2010. – С. 257-261.

10. Зайцева И. А., Кукушин В. С, Ларин Г. Г., Румега Н. А., Шатохина В И. Коррекционная педагогика / Под ред. В. С. Кукушина. Изд-с 2-е, перераб. и доп. — М.: ИКЦ «Март»; Ростов н/Д: Издательский центр «Март», 2004. - 352 с.

11. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред.. В.Г.Кремень. – К.: Хрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

12. Ілляшенко Т.В. Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами / Т.В. Ілляшенко // Директор школи. – 2009. - № 34. – С. 19-24.

13. Концепція розвитку інклюзивної освіти // Дефектолог. – 2010. – № 3 – С. 3 – 5.

14. Концепція спеціальної освіти осіб з особливостями психофізичного розвитку в найближчі роки та на перспективу / Академія педагогічних наук. Інститут дефектології / За ред. В. І. Бондаря, Л. С. Вавіної. – К., 1996. – 36 с.

15. Липа В. Основы коррекционной педагогики / В. Липа. – Донецк: Лебідь, 2002. – 327 с.

16. Луцько К.В. Концепція Державного стандарту спеціальної освіти дітей

- з особливими потребами. / К.В. Луцько // Дефектологія. – 1999. - № 4.
17. Малофеев, Н. Н. Базовые модели интегрированного обучения [Текст] / Н. Н. Малофеев, Н. Д. Шматко // Дефектология. - 2008. - № 1. - С. 71-78.
18. Мишина Г. А. Коррекционная и специальная педагогика / Г. А. Мишина, Е. Н. Моргачева. – М. : ФОРУМ-ИНФРА – М, 2007 – 144 с.
19. Основные принципы инклюзии. — Иллюстрация [Электронный ресурс] // Сайт Региональной Общественной Организации Инвалидов (РООИ) «Перспектива». – М., 2005. – Режим доступа: <http://obrazovanie.perspektiva-inva.ru/?612>.
20. Основы коррекционной педагогики : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / А. Д. Гонеев, Н. И. Лифинцева, Н. В. Ялпаева ; под ред. В. А. Сластенина. – 2-е изд., перераб. – М. : Изд. центр «Академия», 2002. – 270 с.
21. Пантонюк Т., Невмержицька О., Пантонюк М. Основи корекційної педагогіки: Навчально-методичний посібник. – 2-ге видання, доповнене і перероблене. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2009. – 324 с.
22. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку / Міністерство освіти і науки України 15.09. 2008 № 852 // Дефектологія. – 2009. – № 3 (27). – С. 11 – 20.
23. Про затвердження Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу- інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку : наказ / Міністерство освіти і науки України 15.09. 2008 № 852 // Дефектологія. – 2009. – № 3 (27). – С. 10.
24. Психологічна енциклопедія /авт.- упоряд. Степанов О. М. – К. : «Академвидав», 2006. – 424 с.
25. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей: методичний посібник/ Укл.: А. Луговський, М. Сварник, О. Падалка. — Львів: Колесо, 2008. — 144 с.
26. Романов П. Политика инвалидности: социальное гражданство инвалидов в современной России. / П. Романов, Е. Ярская-Смирнова. — Саратов: Научная книга. 2006. - 260с.
27. Саламанская декларация. Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, принятые Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7-10 июня 1994г. – К., 2000. – 21 с.
28. Синьов В.М. Основи дефектології: Навч. посібник / В.М. Синьов, Г.М. Коберник. – К.: Вища шк., 1994.- 143 с.
29. Синьов В. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні. / В. Синьов, А. Шевцов. – «Дефектологія». – 2004. – № 2.
30. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія. / За заг. ред. проф. І.Д. Зверєвої. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 335 с.
31. Социально-педагогическая интеграция. Первые шаги: толерантность

- об'єднуємо зусилля. — М.: Теревинф, 2001. — 140 с.
32. Софій Н. Філософія інклюзивної освіти. / Н. Софій, Ю. Найда // Інклюзивна освіта: стан і перспективи розвитку в Україні. Науково-методичний збірник до Всеукраїнської науково-практичної конференції. — Київ, 2007. — С. 7 -14.
33. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / АПН України; Інститут спеціальної педагогіки; Луганський держ. педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка / В. І. Бондар (голов. ред.). — Луганськ: Альма-матер, 2003. — 436 с.
34. Специальная педагогика. / Под ред. Н.М. Назаровой. — М. «Академия», 2000. — 519 с.
35. Фуряева, Т. В. Интеграция особых детей в общество. / Т. В. Фуряева // Педагогика. - 2006. - № 7. - С. 29 - 38.
36. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка. / І.Л. Холковська. — Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007.— 328 с.
37. Шевчук, Л.Е. Интегрированное обучение учащихся с особенностями развития в общеобразовательном учреждении [Текст] / Л. Е. Шевчук // Дефектология. - 2004. - № 6. - С. 28 - 31.
38. Шматко, Н. Д. Для кого может быть эффективным интегрированное обучение [Текст] / Н. Д. Шматко // Дефектология. - 1999. - № 1. - С. 41 — 46; -№ 2. - С. 49 - 56.
39. Якса Н. В. Корекційна педагогіка : метод. посіб. / Н. В. Якса. — Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. — 188 с.

15. Інформаційні ресурси

Інтернет джерела:

1. <http://www.pdkintl.org/kappan/k0206sti.htm>
2. <http://www.disabilitystudies.ca>
3. <http://www.ussf.kiev.ua>
3. www.canada-ukraine.org
 - <http://canada-ukraine.org/Articles.htm>
 - http://canada-ukraine.org/ukr_Journal_V1.htm
4. http://www.learning.gov.ab.ca/k_12/specialneeds
5. [Alberta_Standards_for_Special_Education_ENG](http://www.alberta.ca/Alberta_Standards_for_Special_Education_ENG)
6. www.isp-2006.narod.ru
7. <http://www.ikpp.npu.edu.ua/>